

1. Metalliteollisuus Toimialaseuranta Q2/2024

Tutkimusyksikkö

1. Metalliteollisuus

Sisällysluettelo

- 1.1. Metallien jalostus
- 1.2. Metallituotteiden valmistus
- 1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus
- 1.4. Elektroniikkateollisuus
- 1.5. Sähkölaitteiden valmistus
- 1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus
- 1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus

Metalliteollisuus vastaa Tilastokeskuksen luokittelua metalliteollisuuden toimialoista.

Toimialat (TOL 2008):

TOL 24 Metallien jalostus

TOL 25 Metallituotteiden valmistus

TOL 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus

TOL 27 Sähkölaitteiden valmistus

TOL 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus

TOL 29 Moottoriajoneuvojen valmistus

TOL 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus

Sopimusalat: Teknologiateollisuus, Pelti- ja teollisuuseristysala, Veneenrakennusteollisuus

1. Metalliteollisuus

Metalliteollisuus on Suomen merkittävin vientiala. Metalliyritysten osuus on puolet koko maan tavaraviennin arvosta. Tavaraviennin osuus on noin kolmannes alan yritysten liikevaihdosta. Myös palveluvienti on merkittävää.

Metalliteollisuuden liikevaihdoltaan suurimmat yritykset ovat Nokia, Kone ja Outokumpu. Alan yrityksissä työskentelee 70 000 tuotannon työntekijää. Kymmenen suurimman yrityksen merkitys alan työllistäjinä on suuri: niiden yhteenlaskettu henkilöstömäärä on 40 000. Alan yrityksistä suurimmat työllistäjät ovat Nokia, Valmet ja SSAB.

Metalliteollisuus on suhdanneherkkä ala. Alkuvuonna 2024 vientimarkkinat ovat olleet hiljaiset, joten tuotanto on ollut vähäisempää. Korkeat korot ja vähäiset investoinnit ovat vähentäneet tuotantoa selvästi. Tämä siksi, että Suomessa valmistetaan erityisesti tehdas-, satama- ja liikenneinvestoinneissa tarvittavia laitteita. Metallialan näkymät heikentyneet kesän 2023 hyvästä tilanteesta.

1.1. Metallien jalostus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: -16 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Tuottajahinnat vuosimuutos: -14 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -29 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Metallien jalostuksen yritysten tilanne on lähellä normaalia Suomessa. Huippusuhdanne on hiipunut selvästi, mutta yrityksillä ei ole suuria ongelmia.
- Terästeollisuus kärsi poliittisista lakoista eniten. SSAB:n Raahen tehdas ja Outokummun Tornion tehdas olivat lakossa neljä viikkoa.
- Sähkön hinta on pysynyt kansainvälisesti kilpailukykyisenä. Ydinvoimaloiden huoltokatkojen venymiset eivät ole nostaneet hintaa kovinkaan paljoa. Tuuli- ja aurinkovoiman määrä on kasvussa, mikä tasoittaa sähkön tuotantomääriä.
- SSAB päätti toteuttaa vihreän teräksen valmistukseen liittyvät investoinnit Luulajassa. Päätös on merkittävä tappio suomalaiselle teollisuudelle. Raahessa tuotannon jatkuminen ei ole mitenkään uhattuna.
- Bolidenin Harjavallan ja Kokkolan tuotantolaitosten kannattavuus pysyi todella korkeana vuonna 2023.

1.2. Metallituotteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: -11 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: -3 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -16 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Metallituotteiden valmistuksessa heikko kehitys on jatkunut alkuvuonna 2024. Rakentaminen ei ole vielä lähtenyt kasvuun. Metallien hinnat ovat kääntyneet nousuun.
- Puolustusvälineiden valmistuksessa menee hyvin. Nammo Lapua Oy sai keväällä EU-tukea, jolla lisätään tykistöammustuotantoa (22 milj. €) ja ruutituotantoa (10 milj. €). Nammo Lapua on parin vuoden aikana kasvattanut tuotantoaan. Yhtiön henkilöstön määrä on jo 300 työntekijää.
- Keväällä irtisanomisista ja lomautuksista kertonut Sako Oy käynnistää rynnäkkökiväärituotantoa. Se työllistää aikanaan kymmeniä henkilöitä.
- Irtisanomisiin johtavista muutosneuvotteluista on loppukevästä ilmoittanut Fiskars Oyj. Yritys osti syksyllä tanskalaisen Georg Jensenin liiketoiminnan.
- Stera Technologies Oy ilmoitti sulkevansa Turun tehtaan. Tuotanto siirretään uusiin, isompiin ja nykyaikaisempiin tiloihin Naantaliin ja Kaarinaan.

1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: -7 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +3 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -12 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Alalla kehitys on jatkunut heikkona alkuvuonna 2024. Syynä on globaali kysynnän väheneminen. Merkkejä käänteestä parempaan on ollut nähtävissä kevään kuluessa.
- Tilaukantojen pieneneminen näyttää pysähtyneen keväällä 2024. Esimerkiksi joissakin toimialan pörssiyrityksissä tilaukannat ovat jo kääntyneet kasvuun.
- Wärtsilä konsernin tilaukanta on kasvanut merkittävästi. Tilaukantojen kasvusta seuraa viiveellä liikevaihdon kasvua.
- Muutosneuvottelut ovat iskeneet moniin yrityksiin vuoden aikana jo useamman kerran. Irtisanomisiin tähtäävistä ja johtaneista muutosneuvotteluista ovat ilmoittaneet esimerkiksi Metso Oyj, Valmet Oyj ja Ponsse Oyj loppukevästä.
- Cargotec konsernin jakautuminen toteutuu heinäkuussa 2024. Vuonna 2023 Cargotec nimellä jatkava yritys työllisti 6 400 työntekijää ja Kalmar nimellä aloittava yritys 5 000.

1.4. Elektroniikkateollisuus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +3 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -2 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Elektroniikkateollisuus kärsii yhä investointien vähäisyydestä maailmalla. Korkojen lähtiessä laskuun investointien uskotaan elpyvän loppuvuoden aikana.
- Monilla yrityksistä menee hyvin. Tällaisia menestyjiä ovat esimerkiksi Vaisala Oyj, GPV Finland Oy ja Scanfil EMS Oy.
- Elektroniikan sopimusvalmistajien tilanne on yleisemminkin kohtalaisen hyvä.
- Alalla on kasvumahdollisuuksia. Suomessa julkaistiin puolijohdestrategia. Sen mukaan puolijohde- ja mikrosiruyritysten työpaikkojen määrä voidaan nostaa 20 000:een kymmenessä vuodessa. Tällä hetkellä alan yrityksissä työskentelee 7 000 työntekijää. Kasvuarvio vaikuttaa optimistiselta. Toisaalta osa kasvualan yrityksistä ja työpaikoista voi syntyä Suomeenkin.
- Vain pieni osa uusista työpaikoista olisi tuotannon työntekijöille. Ulkomainen työvoima on tarpeen näiden paikkojen täyttämiseksi. Tässäkin tapauksessa työehtojen on oltava kunnossa.

1.5. Sähkölaitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +0 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -15 % (Q1/2023 → Q1/2024).
- Taantumien vaikutukset ovat ulottuneet jo sähkölaitteiden valmistukseen. Alan tuotanto pienentyi alkuvuonna. Valopilkuna on muutama merkittävän kokoinen kasvuyritys ja niiden investointihankkeet.
- Esimerkiksi sähköautojen latauslaitteita valmistava Kempower jatkoi alkuvuonna 2024 kasvuaan. Yhtiön henkilöstön määrä nousi jo 840 henkilöön. Heistä 630 työskentelee Suomessa. Yhtiön tilauskannan viimeaikainen kehitys tosin viittaa kasvun taittumiseen.
- Muitakin kasvutarinoita on: Muuntajia valmistava Hitachi Energy Finland Oy on ilmoittanut investoivansa 170 miljoonaa euroa uuteen tuotanto- ja teknologiakampukseen Mustasaareen. Yhtiö arvioi palkkaavansa 200 työntekijää lisää. Yhtiö työllistää nyt 580 henkilöä.
- Monenlaisia sähkölaitteita valmistava ABB Oy lisäsi liikevaihtoaan vuonna 2023. Yhtiön kannattavuus oli erinomainen. Henkilöstön määrä kasvoi lähes parilla sadalla ja nousi 5020 henkilöön. Kuitenkin yritys siirtää sähkömoottorinosien valmistusta Viroon.

1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +2 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Liikevaihdon vuosimuutos: +6 % (Q1/2023 → Q1/2024)
- Raskaan liikenteen perävaunujen valmistajille viime vuosi oli hyvä. Suurimman työnantajan VAK Oy:n liikevaihto kasvoi +16 % ja henkilöstö +7 %. Yritys työllistää yli 500 henkilöä.
- Perävaunujen valmistajien kannattavuus on ollut pitkän aikaa heikko. Vuosi 2023 kannattavuus parani selkeästi. Tästä vuodesta ei välttämättä tule yhtä hyvä.
- Traktoreiden moottoreita valmistava Agco Power Oy jatkaa kasvussa. Se työllistää jo noin 1 000 henkilöä Nokialla. Amerikkalainen Agco-konserni jatkaa panostusta Nokialle ja se ilmoitti uusista 70 miljoonan euron investoinneista.
- Uudenkaupungin autotehtaalle ei ole saatu uusia tilauksia pitkään aikaan. Tehdas käy vajaateholla.
- EU on nostamassa kiinalaisten sähköautojen tulleja. Tämän seurauksena kiinalaiset autonvalmistajat suunnittelevat tuotannon lisäämistä EU:n alueella. Myös Valmet Automotive Oy neuvottelee tilauksista useamman kiinalaisen autoyhtiön kanssa.

1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: ei saatavana
- Meyer Turku Oy teki vuonna 2023 syvää tappiota. Kannattavuuden kääntäminen voitolliseksi tulee olemaan vaikeaa. Kustannukset ovat nousseet voimakkaasti vuodesta 2020 lähtien.
- Patria sai suurtilauksen. Ruotsin armeija tilaa 320 panssaroitua ajoneuvoa. Tilauksen arvo on puoli miljardia euroa. Tilaus on merkittävä siinä mielessä, että ajoneuvot todennäköisesti valmistetaan Suomessa. Yleensä Patrian vaunut valmistetaan tilaajamaassa.
- Veneiden valmistajien tilanne on normaalia heikompi. Veneitä hankittiin paljon korona-aikana ja se laskee kysyntää tällä hetkellä.
- Osalla valmistajista menee silti hyvin. Purjeveneiden vienti kasvoi vuonna 2023. Kyseessä on suuret kaupat, sillä yhden veneen arvo on yleensä yli 10 miljoonaa euroa. Myös viranomaisveneiden kauppa käy hyvin, samoin monien kalliimpien huvivenemallien.
- Bella-Veneet Oy irtisanoi noin 40 työntekijää Kuopion tehtaalta. Taustalla on tuotannon siirtäminen Puolaan ja Yhdysvaltoihin. Aiemmin ruotsalainen omistaja oli keskittänyt tuotantoa juuri Kuopioon.

**Teollisuus
liitto**